

بررسی رابطه تعلق به مدرسه با بهزیستی تحصیلی با نقش میانجی گری عشق به یادگیری دانش آموزان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۸/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۰

خدیدجه سعیدپور^۱، بهمن کرد^{۲*}

مقاله پژوهشی

چکیده مبسوط

مقدمه: یکی از عواملی که نقش مهمی در ارتقای عملکرد دانش آموز ایفا می کند بهزیستی تحصیلی^۳ است. این مفهوم به عنوان یکی از مفاهیم مهم روانشناسی در حوزه مطالعات آموزشگاهی است. بهزیستی تحصیلی سازگاری دانش آموز با محیط مدرسه و نقش فعال دانش آموز در ایجاد محیط سرزنده و مطلوب بر اساس^۴ مؤلفه ارزش مدرسه^۴، فرسودگی نسبت به مدرسه^۵، درگیری با وظایف مدرسه^۶ و رضایتمندی نسبت به انتخاب های تحصیلی^۷ تعریف شده است (آلن، کرن، ویلا-بروندریک، هاتی و واترس^۸، ۲۰۱۶). این مفهوم بر نقش فعال دانش آموز و توانش های او در ایجاد محیط سرزنده تحصیلی تأکید دارد. از سوی دیگر احساس تعلق به مدرسه نقش محافظتی برای دانش آموزان ایفا می کند و ارتباط معناداری با نشاط ذهنی دارد (نیکدل تیموری و جناآبادی، ۱۳۹۹). تعلق به مدرسه باعث می شود دانش آموز احساس کند شخصاً مورد پذیرش، احترام و حمایت در محیط اجتماعی مدرسه است. احساس تعلق به مدرسه می تواند دانش آموز را در مقابله با شرایط بحران زا، از طریق ایجاد دیدگاه مثبت نسبت به اجتماع و رویدادهای زندگی یاری دهد و در ارتقای عملکرد تحصیلی، خودکارآمدی و افزایش انگیزه تحصیلی دانش آموزان نقش مهمی ایفا می کند.

یکی از مفاهیم تأثیرگذار بر بهزیستی تحصیلی عشق به یادگیری^۹ می باشد. عشق به یادگیری به عنوان عاملی کارآمد در بافت یادگیری به معنای داشتن حس کنجکاوی، انگیزه درونی و علاقه به یادگیری است. بوچر^{۱۰} (۲۰۲۲) بر این باور است که موفقیت در آینده و بهبود عملکرد به پرورش عشق به یادگیری بستگی دارد. در حمایت از این باور، مطالعات نشان می دهند عشق به یادگیری با تجربیات یادگیری مثبت در موقعیت های بدیع، پیشرفت و اشتیاق تحصیلی، انگیزه درونی، پشتکار و پایداری تحصیلی

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. رایانامه: kh.saidpour88@gmail.com

۲. دانشیار گروه روانشناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران.

*نویسنده مسئول: bahmankord@iau.ac.ir

3. Academic Well-Being
4. School Value
5. School Burnout
6. School Engagement
7. Satisfaction with Educational Choice
8. Allen, Kern, Vella-Brodrick, Hattie, & Waters
9. Love of learning
10. Butcher

رابطه قوی دارد (هیان^۱ و همکاران، ۲۰۲۰ و ارسلان و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین بررسی همزمان این سه متغیر مهم در قالب یک مدل و نقش میانجی‌گری عشق به یادگیری در رابطه با تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی می‌تواند به عنوان یک نوآوری در حوزه روانشناسی مدرسه و روانشناسی اجتماعی مطرح شود که تاکنون درباره دانش‌آموزان ایرانی بررسی‌های لازم انجام نگرفته است. از این‌رو پژوهشگران به دنبال رفع این خلأ پژوهشی هستند و سؤال پژوهشی این است که چه ارتباطی بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه وجود دارد؟ و از سوی دیگر ارتباط این دو متغیر با اضافه شدن متغیر میانجی عشق به یادگیری چه تفاوتی خواهد کرد؟

روش: پژوهش حاضر از منظر هدف کاربردی و از نظر روش، از نوع توصیفی-همبستگی است که در آن روابط بین متغیرها بر پایه مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهر بانه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ به تعداد ۶۸۲۵ دانش‌آموز است. معیارهای ورود دانش‌آموزان به پژوهش شامل دانش‌آموزان دارای دامنه سنی ۱۵ تا ۱۸ سال، تحصیل در دوره دوم متوسطه و توانایی همکاری با پژوهشگر بود. معیار خروج دانش‌آموزان از این مطالعه، همکاری نکردن آنها و تمایل نداشتن به ادامه پرکردن پرسش‌نامه‌ها در نظر گرفته شد. در این مطالعه جهت گردآوری داده‌ها از ابزارهای زیر، پرسش‌نامه تعلق به مدرسه بروان و ایوانز^۲ (۲۰۰۲)، پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی تومنین سویی (۲۰۱۲) و پرسش‌نامه عشق به یادگیری مک فارلن^۳ (۲۰۰۳) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج آزمون فرضیه‌های مدل نظری و شاخص‌های برازش مدل نشان داد که شاخص‌های برازش از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند و برازش مدل را تایید می‌کنند. همچنین ضرایب به‌دست آمده نشان داد تعلق به مدرسه رابطه مستقیمی با عشق به یادگیری ($\beta=0/604$ و $P<0/01$)، عشق به یادگیری رابطه مستقیمی با بهزیستی تحصیلی ($\beta=0/353$ و $P<0/01$) و تعلق به مدرسه رابطه مستقیمی با بهزیستی تحصیلی ($\beta=0/338$ و $P<0/01$) دارد. به همین ترتیب، تعلق به مدرسه به صورت غیرمستقیم از طریق عشق به یادگیری بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معناداری دارد ($\beta=0/213$ ، $p<0/001$). پس با اطمینان ۰/۹۹ می‌توان ادعا کرد تعلق به مدرسه با میانجی عشق به یادگیری تأثیر غیرمستقیم و معناداری بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دارد.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش نشان داد احساس تعلق قوی با نتایج مثبت تحصیلی، از جمله انگیزه و مشارکت مطلوب در فعالیت‌های تحصیلی مرتبط است، به طوری که، دانش‌آموزان با احساس تعلق، رضایت از فعالیت‌های تحصیلی بیشتری گزارش می‌دهند که برای موفقیت تحصیلی لازم است. بنابراین احساس تعلق به مدرسه نه تنها یک عامل کلیدی در ارتقای بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان است، بلکه به عنوان یک پایه روان‌شناختی قوی، می‌تواند عزت‌نفس، اعتماد به نفس و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان را نیز تقویت کند.

یافته‌های دیگر این مطالعه نشان داد که اثر میانجی عشق به یادگیری در رابطه بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی معنادار است. داشتن احساس تعلق باعث می‌شود مدرسه را مکانی ایمن، حمایت‌گر و مثبت تلقی کرد و این امر می‌تواند به احساس خوشایند و رضایت از تحصیل، احساس هدفمندی، انگیزه بیشتری در فعالیت‌های تحصیلی و اشتیاق به یادگیری منجر شود. نقش مهم عشق به یادگیری، علاقه‌شناختی در جستجوی دانش برای دانش و ارضای ذهن پژوهنده در شیوه تفکر و کیفیت تحصیل تأثیر قابل ملاحظه‌ای دارد. در راستای نتایج این مطالعه، پیشنهاد می‌شود فضایی حمایتی و ایمن در مدرسه ایجاد شود چرا که ایجاد چنین فضایی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مدرسه را به عنوان یک محیط مثبت و سازنده ببینند. با توجه به وجود

1. Hyun

2. Brown & Evans

3. McFarlane

رابطه مثبت بین تعلق به مدرسه و عشق به یادگیری، پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولان مدارس و آموزش و پرورش با فراهم کردن حمایت‌های اجتماعی و فرهنگی در مدرسه به تقویت این رابطه کمک کنند. افزون بر این، برای تقویت عشق به یادگیری، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی به گونه‌ای طراحی شوند که بر انگیزش درونی دانش‌آموزان تمرکز کنند.

کلمات کلیدی: تعلق به مدرسه، بهزیستی تحصیلی، عشق به یادگیری.

چکیده

مقدمه: تعلق به مدرسه به عنوان یکی از مؤلفه‌های کلیدی در تجربه تحصیلی دانش‌آموزان، نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری احساس امنیت و ارتباط مثبت با محیط آموزشی دارد. پژوهش حاضر با هدف شناسایی رابطه بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی با نقش میانجی عشق به یادگیری در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر بانه انجام شد.

روش: روش تحقیق این مطالعه از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش‌شناسی، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان بانه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ بود. برای محاسبه حجم نمونه آماری، فرمول کوکران و مقدار آن ۳۶۴ نفر برآورد شد و سپس به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، پرسش‌نامه‌ها توزیع شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های تعلق به مدرسه برون و ایوانز (۲۰۰۲)، بهزیستی تحصیلی تومنین سوینی (۲۰۱۲) و عشق به یادگیری مک فارلن (۲۰۰۳) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS29 و AMOS26 انجام شد و سطح معناداری ۰/۰۵ برای آزمون‌ها در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، بین تعلق به مدرسه با بهزیستی تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$) و عشق به یادگیری رابطه مستقیم و معناداری با تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی دارد و افزون بر این، تعلق به مدرسه با میانجی عشق به یادگیری دارای اثر غیرمستقیم و معناداری بر بهزیستی تحصیلی بود ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌ها، برخورداری از احساس تعلق به مدرسه و عشق به یادگیری تاثیر قابل ملاحظه‌ای بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دارد و بهبود روش‌های آموزشی و تقویت برنامه‌های حمایتی مثبت در محیط مدرسه می‌تواند منجر به ارتقای اشتیاق به یادگیری و سلامت روانی شود.

کلمات کلیدی: تعلق به مدرسه، بهزیستی تحصیلی، عشق به یادگیری.

Investigating the Relationship between School Belonging and Academic Well-being with the Mediating Role of Students' Love of Learning

Received: 2025/11/11 Accepted: 2026/1/30

Khadijeh Saaidepour¹, Bahman Kord^{2*}

Original Article

Abstract

Introduction: School belonging, as a key component of students' educational experience, plays a decisive role in fostering a sense of security and a positive relationship with the learning environment. This study aimed to investigate the relationship between school belonging and academic well-being, with the mediating role of love of learning among students.

Method: This research is applied in purpose and descriptive-correlational in methodology. The statistical population included all second-year high school students in Baneh city during the 2023–2025 academic year. The sample size was estimated at 364 participants using the Cochran formula, and participants were selected through multi-stage cluster sampling. Data were collected using the School Belonging Questionnaire (Brown & Evans, 2002), the Academic Well-Being Scale (Tuminin Sweeney, 2012), and the Love of Learning Scale (McFarlane, 2003). Data analysis was performed using Pearson correlation and structural equation modeling (SEM) with SPSS 29 and AMOS 26 software, with a significance level set at 0.05.

Results: The results showed a positive and significant relationship between school belonging and academic well-being ($p < 0.01$). Love of learning had a direct and significant relationship with both school belonging and academic well-being. Furthermore, school belonging had an indirect and significant effect on academic well-being through the mediating role of love of learning ($p < 0.05$).

Conclusion: Based on the findings, a sense of belonging to school and a love of learning significantly contribute to students' academic well-being. Improving teaching methods and strengthening positive support programs within the school environment can enhance academic engagement and promote mental health.

Keywords: School Belonging, Academic Well-Being, Love of Learning.

1. Master's degree, Department of Psychology, Mah.C., Islamic Azad University, Mahabad, Iran Email: kh.saidpour88@gmail.com

2. Associate Professor, Department of Psychology, Mah.C., Islamic Azad University, Mahabad, Iran.

* Corresponding Author: bahmankord@iau.ac.ir ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4229-4014>.

مقدمه

یکی از مفاهیم مهم در حوزه روانشناسی مفهوم بهزیستی است که ابعاد مثبت سازگاری در محیط‌های مختلف را در بر می‌گیرد (لنت^۱ و همکاران، ۲۰۱۴). یکی از عواملی که نقش مهمی در ارتقای عملکرد دانش‌آموز ایفا می‌کند بهزیستی تحصیلی^۲ است. این مفهوم به عنوان یکی از مفاهیم مهم روانشناسی در حوزه مطالعات آموزشگاهی در برگیرنده ابعادی از قبیل: انجام تکالیف مدرسه، احساس رضایت نسبت به عملکرد تحصیلی و اشتیاق تحصیلی می‌باشد (تویوی و دسی^۳، ۲۰۱۶). بهزیستی تحصیلی را می‌توان انطباق دانش‌آموز با محیط مدرسه و نقش فعال دانش‌آموز در ایجاد محیط سرزنده و مطلوب بر اساس ۴ مؤلفه ارزش مدرسه^۴، فرسودگی نسبت به مدرسه^۵، درگیری با وظایف مدرسه^۶ و رضایتمندی نسبت به انتخاب‌های تحصیلی^۷ تعریف کرد (آلن و همکاران، ۲۰۱۶). دانش‌آموزان با احساس بهزیستی تحصیلی بالا، هیجانات مثبت دارند، در صورتی که دانش‌آموزان با احساس بهزیستی تحصیلی پایین، حوادث و وقایع تحصیلی‌شان را نامطلوب ارزیابی کرده و بیشتر هیجانات منفی از جمله اضطراب، و استرس را تجربه می‌کنند. لذا، بهزیستی تحصیلی بر نقش فعال دانش‌آموز و توانش‌های او در ایجاد محیط سرزنده تحصیلی تأکید ویژه دارد (طهماسب زاده شیخ‌لار، ۱۳۹۹). از سوی دیگر احساس تعلق به مدرسه نقش محافظتی برای دانش‌آموزان ایفا می‌کند که از نتایج منفی کاسته و نتایج مثبت را افزایش می‌دهد (کارنی، جوو، هازلر و جیکلر^۸، ۲۰۱۹) تا جایی که ارتباط معناداری بین احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی وجود دارد (نیکدل تیموری و همکاران، ۱۳۹۹).

تعلق به مدرسه باعث می‌شود دانش‌آموز احساس کند شخصاً مورد پذیرش، احترام، شامل شدن و حمایت دیگران در محیط اجتماعی مدرسه است (ارسلان و کوשکان^۹، ۲۰۲۳). احساس تعلق به مدرسه می‌تواند دانش‌آموز را در مقابله با شرایط بحران‌زا، از طریق ایجاد دیدگاه مثبت نسبت به اجتماع و رویدادهای زندگی یاری دهد (شاکرمی، صادقی و قدم‌پور، ۱۳۹۶). پژوهش یعقوبی، ذوقی‌پایدار، فرهادی و یوسفی (۱۳۹۹) و بیان فرد و رجایی منش (۱۴۰۴) نشان دادند که تعلق به مدرسه می‌تواند در ارتقای عملکرد تحصیلی، خودکارآمدی و افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان نقش مهمی ایفا کند. کولینانی^{۱۰} (۲۰۲۰) در پژوهش خود گزارش داد که احساس تعلق به مدرسه با افزایش بهزیستی و پیشرفت تحصیلی مرتبط است. بنابراین احساس تعلق به مدرسه یکی از مفاهیم مهم روانی- اجتماعی است که می‌تواند نقش آن در پژوهش‌های بیشتری در ارتباط با بهزیستی تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

یکی از مفاهیم تأثیرگذار بر بهزیستی تحصیلی عشق به یادگیری^{۱۱} می‌باشد. عشق به یادگیری به عنوان عاملی کارآمد در بافت یادگیری به معنای داشتن حس کنجکاوی، انگیزه درونی، اصلاح خود و علاقه به یادگیری است (محمدی، کشاورزی، ناصری جهرمی و راسخ جهرمی، ۱۳۹۴ و آقاجانی، امیریان، نوری لاسکی، خادمی، و زارعی نوروژی، ۱۴۰۳). بوچر^{۱۲} (۲۰۲۲) بر این باور است که موفقیت آینده به پرورش عشق به یادگیری بستگی دارد. در حمایت از این باور، مطالعه وبر و روچ^{۱۳} (۲۰۱۲) نشان داد که عشق به یادگیری، پیش‌بینی‌کننده رفتار مثبت در کلاس درس است و با عملکرد تحصیلی ارتباط معنادار دارد. به‌طور

1. Lent
2. academic well-being
3. Thuy-vy & Deci
4. school value
5. School burnout
6. School engagement
7. satisfaction with educational choice
8. Carney, Joo, Hazler & Geckler
9. Arslan & Coşkun
10. Cullinane
11. Love of learning
12. Butcher
13. Weber & Ruch

مشابه، لانسباری، فیشر، لوی و ولش^۱ (۲۰۰۹) استدلال کردند که دانش‌آموزانی که عشق بیشتری به یادگیری دارند، رفتارهای خاصی را که منجر به بهبود عملکرد تحصیلی می‌شود با اشتیاق بیشتری اتخاذ و دنبال می‌کنند. مطالعات واگنر، هالنستین، وِپف و راج^۲ (۲۰۲۰) و گاماج، دهیدنیا و ایکانایک^۳ (۲۰۲۱) نشان دادند که عشق به یادگیری با تجربیات یادگیری مثبت در موقعیت‌های بدیع، پیشرفت تحصیلی بالاتر و حتی فراتر از توانایی شناختی و انگیزه درونی و پشتکار رابطه قوی دارد. بنابراین دانش‌آموز با عشق به یادگیری بدون توجه به تقویت‌های بیرونی، احساس مثبتی درباره یادگیری مطالب جدید دارد و قادر است در برابر شکست‌های تحصیلی و یادگیری مقاومت کند (پنمن و الیس^۴، ۲۰۱۸).

با بررسی پیشینه مشخص می‌شود که تعلق به مدرسه، بهزیستی تحصیلی و عشق به یادگیری هر یک در قالب بررسی‌های تک‌متغیره می‌توانند باعث پیشرفت تحصیلی بیشتری شوند اما بررسی همزمان این سه متغیر مهم در قالب یک مدل و نقش میانجی‌گری عشق به یادگیری در رابطه با تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی می‌تواند به عنوان یک نوآوری در حوزه روانشناسی مدرسه و روانشناسی اجتماعی مطرح شود که تاکنون درباره دانش‌آموزان ایرانی بررسی‌های لازم انجام نگرفته است. بنابراین پژوهشگران به دنبال رفع این خلأ پژوهشی هستند و سؤال پژوهشی این است که چه ارتباطی بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه وجود دارد؟ و از سوی دیگر ارتباط این دو متغیر با اضافه شدن متغیر میانجی عشق به یادگیری چه تفاوتی خواهد کرد؟

روش

پژوهش حاضر از منظر هدف کاربردی و از نظر روش، از نوع توصیفی-همبستگی است که در آن روابط بین متغیرها بر پایه مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه شهر بانه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ به تعداد ۶۸۲۵ دانش‌آموز است. به منظور تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد، براساس فرمول مذکور حجم نمونه ۳۶۴ نفر برآورد شد.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

معیارهای ورود دانش‌آموزان به پژوهش شامل دانش‌آموزان دارای دامنه سنی ۱۵ تا ۱۸ سال، تحصیل در دوره دوم متوسطه و توانایی همکاری با پژوهشگر بود. معیار خروج دانش‌آموزان از این مطالعه، همکاری نکردن آنها و تمایل نداشتن به ادامه پرکردن پرسش‌نامه‌ها در نظر گرفته شد. ملاحظات اخلاقی پژوهش عبارت بود از: تنظیم و توزیع پرسش‌نامه در روز کلاس درس با در نظر گرفتن کمترین ایجاد خستگی در دانش‌آموزان؛ محرمانه بودن اطلاعات و پرسش‌نامه بدون قید نام. برای انتخاب نمونه آماری از جامعه آماری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. بدین ترتیب، در مرحله نخست از دبیرستان‌های شهر بانه به طور تصادفی دو دبیرستان (یک دبیرستان پسرانه و یک دبیرستان دخترانه) انتخاب، سپس به طور تصادفی از هر دبیرستان سه کلاس دهم، یازدهم و دوازدهم برای هر رشته انتخاب شد. با توجه به این که دو دبیرستان پسرانه و دخترانه انتخاب شد. در مجموع ۱۸ کلاس (نه کلاس دخترانه و نه کلاس پسرانه) جهت توزیع پرسش‌نامه‌ها انتخاب شدند. لازم به ذکر است که پژوهشگر

1. Lounsbury, Fisher, Levy & Welsh
2. Wagner, Holenstein, Wepf & Ruch
3. Gamage, Dehideniya & Ekanayake
4. Penman & Ellis

تعداد ۴۰۰ پرسش‌نامه بین کلاس‌های منتخب دخترانه و پسرانه در دوره دوم متوسطه شهر بانه توزیع کرد و در نهایت تعداد ۳۸۴ پرسش‌نامه کامل و پر شده عودت داده شد و تعداد ۱۶ پرسش‌نامه ناقص و نیمه تمام از تحلیل خارج شد.

ابزارهای پژوهش

در این مطالعه جهت گردآوری داده‌ها از ابزارهای زیر، پرسش‌نامه تعلق به مدرسه براون و ایوانز^۱ (۲۰۰۲)، پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی تومنین سونی (۲۰۱۲) و پرسش‌نامه عشق به یادگیری مک فارلن^۲ (۲۰۰۳) استفاده شد.

الف) پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه^۳ (براون و ایوانز، ۲۰۰۲): پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه دارای ۱۶ گویه است. شیوه نمره‌گذاری این پرسش‌نامه بر مبنای گستره طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) می‌باشد. دامنه نمرات این پرسش‌نامه از ۱۶ تا ۸۰ متغیر است. براون و ایوانز (۲۰۰۲)، روایی را از طریق ساختار عاملی، با به کارگیری روش تحلیل عاملی، مورد تایید قرار دادند و ضریب پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۶ ذکر کرده‌اند. برای بدست آوردن روایی پرسش‌نامه از نظرات استاد راهنما و چندین تن از دیگر اساتید و متخصصین و کارشناسان استفاده شده است. براون و همکاران (۲۰۰۲) ضریب پایایی این مقیاس را برابر با ۰/۷۶ و ضرایب پایایی خرده مقیاس‌های آن را بین ۰/۷۶ تا ۰/۷۷ گزارش کردند. در ایران در پژوهش میکائیلی منیع و همکاران (۱۳۹۳) برای بررسی همسانی درونی این ابزار از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و مقدار ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۴ به دست آمد. در مطالعه حاضر نیز میزان پایایی طبق ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۶ و مطلوب ارزیابی شد.

ب) پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی^۴ تومنین سونی و همکاران (۲۰۱۲): پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی با استفاده از شاخص‌های روانشناسی بهزیستی مرتبط با بافت مدرسه توسط تومنین - سونی و همکاران (۲۰۱۲) تدوین شده است. پرسش‌نامه مذکور دارای ۳۱ گویه و ۴ بعد فرسودگی نسبت به مدرسه، ارزش مدرسه، درگیری با وظایف مدرسه و رضایتمندی نسبت به انتخاب‌های تحصیلی است. در این پرسش‌نامه کمترین نمره ۳۱ و بالاترین نمره ۱۵۵ است. پاسخ براساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت هستند. تومنین - سونی و همکاران (۲۰۱۲) روایی مقیاس را مطلوب ارزیابی کردند و مقدار آلفای کرونباخ برای ابعاد چهارگانه ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی نسبت به انتخاب‌های تحصیلی و درگیری با وظایف مدرسه را به ترتیب ۰/۶۴، ۰/۷۷، ۰/۹۱ و ۰/۹۴ محاسبه کردند. مرادی، سلیمانی خشاب، شهاب‌زاده، صباغیان بغداد آباد و دهقانی‌زاده (۱۳۹۵) نشان دادند که ابزار از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است و ضریب آلفای کرونباخ برای ابعاد ارزش مدرسه، فرسودگی نسبت به مدرسه، رضایتمندی نسبت به انتخاب‌های تحصیلی و درگیری با وظایف مدرسه به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۳، ۰/۷۳ و ۰/۷۵ و همچنین شاخص‌های روایی تأییدی پرسش‌نامه نیز مطلوب ارزیابی شد. پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه حاضر بر اساس آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۵ ارزیابی شد.

ج) پرسش‌نامه عشق به یادگیری^۵ مک فارلن (۲۰۰۳): این پرسش‌نامه توسط مک فارلن (۲۰۰۳) برای سنجش عشق به یادگیری طراحی شده و دارای ۹ سؤال می‌باشد. نمره‌گذاری پرسش‌نامه بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم با امتیاز ۱ تا کاملاً موافقم با امتیاز ۵ می‌باشد. دامنه نمرات بین ۹ تا ۴۵ است و نمره بالاتر به معنای عشق به یادگیری بیشتر است. روایی این پرسش‌نامه با استفاده از روش تحلیل گویه و بر اساس همبستگی نمره هر گویه با نمره کل، بین ۰/۵۲ تا ۰/۸۵ و پایایی آن به روش ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۷۶ به روش ضریب تصنیف، ۰/۷۱ حاصل شد (مک فارلن، ۲۰۰۳). همچنین ضریب

1. Brown & Evans
2. McFarlane
3. Belonging in School Scale
4. Academic Well-Being Questionnaire (AWBQ)
5. Love of learning questionnaire

پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ در پژوهش قدم‌پور، حسنوند، عبدالهی مقدم و شاکرمی (۱۳۹۹) برابر با ۰/۸۷ به دست آمد. در این مطالعه نیز پایایی این مقیاس طبق روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۸ و مطلوب ارزیابی شد. در این مطالعه داده‌های جمع‌آوری شده در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۹ در سطح معناداری برابر با ۰/۰۵ تحلیل شد. قبل از اجرای تحلیل‌های آماری، در خصوص نرمالیتی متغیرها از ضرایب چولگی و کشیدگی به عنوان نرمال تک‌متغیره و همچنین ضریب ماردیا^۱ و نسبت بحرانی آن به عنوان نرمال چندمتغیره تحت نرم افزار AMOS استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و برای بررسی نقش میانجی از روش بوت استراپ و مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد.

یافته‌ها

اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان در جدول ۱ مشاهده می‌شود به طوری که بالاترین فراوانی رشته تحصیلی مربوط به علوم انسانی بود، همچنین، بیشترین درصد پایه تحصیلی، مربوط به پایه یازدهم بود.

جدول ۱. مقایسه توزیع فراوانی و درصد مشخصات جمعیت شناختی دانش‌آموزان

متغیر	مقوله	تعداد	درصد
جنسیت	دختر	۱۹۱	۴۹/۷
	پسر	۱۹۳	۵۰/۳
	دهم	۱۲۸	۳۳/۳
پایه تحصیلی	یازدهم	۱۳۱	۳۴/۱
	دوازدهم	۱۲۵	۳۲/۶
	علوم انسانی	۱۳۵	۳۵/۲
رشته تحصیلی	علوم تجربی	۱۲۲	۳۱/۸
	ریاضی-فیزیک	۱۲۷	۳۳/۱
کل		۳۸۴	۱۰۰

یکی از مهمترین فرضیات در تحلیل‌های آماری، اطمینان از نرمال بودن داده‌ها قبل از تحلیل است. با توجه به یافته‌های جدول ۲، چون مقدار این ضریب برای کجی بین (۱ و -۱) و برای کشیدگی بین (۵ و -۵) قرار گرفته، لذا شرایط نرمالیتی تک‌متغیری و چندمتغیری داده‌ها برقرار می‌باشد (قاسمی، ۱۴۰۰).

جدول ۲. خلاصه نتایج تحلیل آمار تک متغیری و چند متغیری و ماتریس همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش

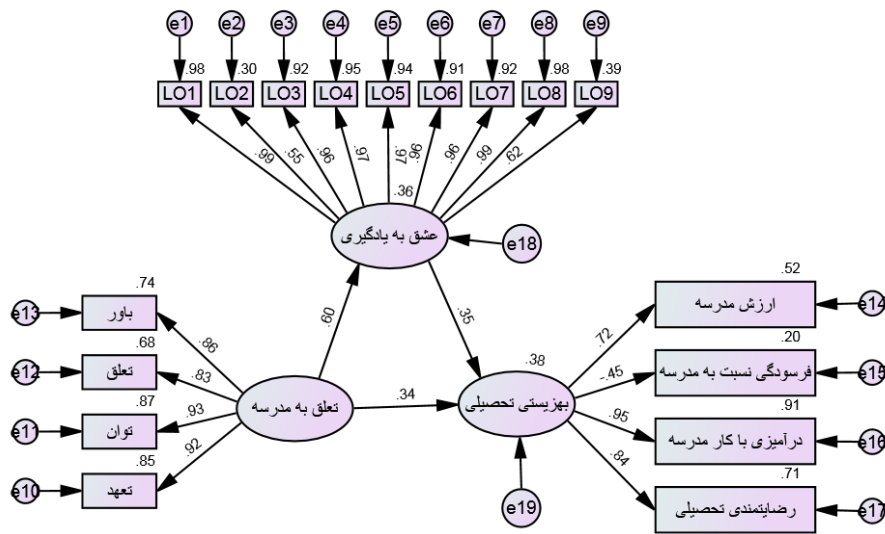
متغیر	۱	۲	۳	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
۱. احساس تعلق به مدرسه	۱			۵۰/۰۶	۱۰/۸۲	-۰/۷۷۷	۰/۲۰۲
۲. عشق به یادگیری	۰/۶۴۱**	۱		۳۰/۷۷	۹/۰۵	-۰/۳۶۹	-۰/۴۹۲
۳. بهزیستی تحصیلی	۰/۳۴۹**	۰/۴۷۸**	۱	۱۰۴/۸۰	۱۸/۸۰	۰/۲۷۵	-۰/۷۴۶
چندمتغیره (ضریب ماردیا)	-	-	-	-	-	-	-۱/۰۸۰

** در سطح ($P < ۰/۰۰۱$) معنادار است.

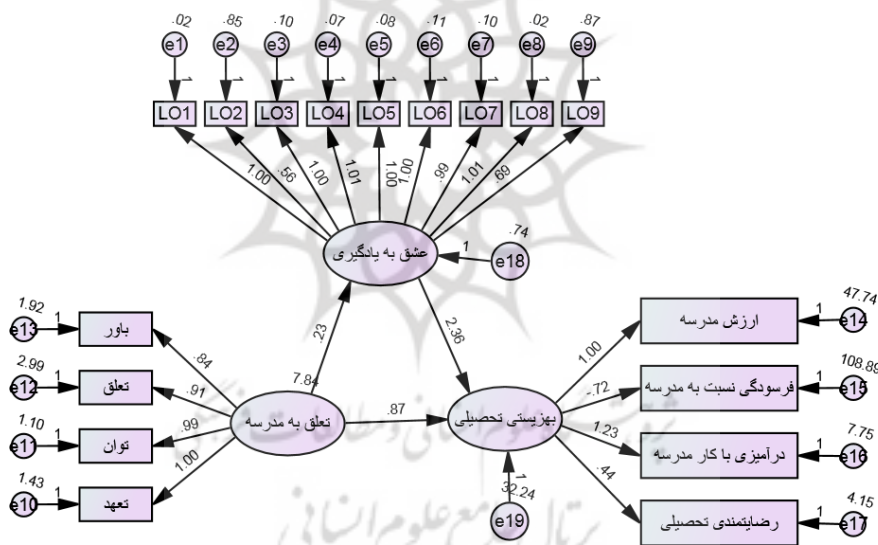
جهت پیش‌فرض همبستگی متغیرهای تحقیق، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۲ دیده می‌شود، بین تمامی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک همبستگی معناداری وجود داشت ($P < ۰/۰۰۱$).

1. Mardia

در ادامه جهت آزمون فرضیه‌ها مدل نظری تحقیق در نرم افزار ایموس ترسیم و نتایج آن در ذیل ارائه گردیده است. هدف از ارزیابی برازش کل مدل این است که مشخص شود تا چه حد کل مدل با داده‌های تجربی مورد استفاده سازگاری و توافق دارد.

مدل ۱. مدل ساختاری پژوهش در حالت برآورد استاندارد

مدل ۲. مدل ساختاری پژوهش در حالت برآورد غیر استاندارد

جدول شماره ۳ بیانگر مهم‌ترین شاخص‌های برازش مدل تحقیق است.

جدول ۳. شاخص‌های مربوط به برازش مدل

نام شاخص	مدل برازش داده شده	برآزش مطلوب	وضعیت
مغزور خی (χ^2)	۳۴۶/۲۸۲	-----	مطلوب
کای اسکوتر بهنجار شده به درجه آزادی (CMIN/DF)	۲/۹۸۵	کمتر از ۳	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۷۵	بزرگتر از ۰/۹۰	مطلوب
شاخص برازندگی توکر-لویس (TLI)	۰/۹۷۰	بزرگتر از ۰/۹۰	مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۰۰	بزرگتر از ۰/۹۰	مطلوب
شاخص برازندگی فزاینده (IFI)	۰/۹۷۵	بزرگتر از ۰/۹۰	مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۷۲	کوچکتر از ۰/۰۸	مطلوب

همان‌طور که در جدول فوق مشخص است، شاخص‌های برازش مدل از وضعیت مطلوبی برخوردار هستند. به عنوان مثال مقدار کای اسکوئر مدل به درجه آزادی از ۳ کمتر است و همچنین مقدار RMSEA نیز ۰/۰۷۲ و کمتر از ۰/۰۸ است و این شاخص نیز برازش مدل را تایید می‌کند. تایید کلی مدل به آن مفهوم نیست که همه روابط موجود در مدل تایید شده‌اند و به همین علت روابط موجود در مدل به صورت جداگانه نیز مورد بررسی و در جدول شماره ۴ ارائه شده‌اند.

جدول ۴. وزن‌های غیر استاندارد و استاندارد رگرسیونی ضرایب در روابط مستقیم و غیرمستقیم

مسیر		برآورد	برآورد	خطای	نسبت	سطح
		غیر استاندارد	استاندارد	استاندارد	بحرانی	معناداری
تعلق به مدرسه	<---	۰/۲۳۳	۰/۶۰۴	۰/۱۷	۱۳/۵۸	<۰/۰۰۱
تعلق به مدرسه	<---	۰/۸۷۲	۰/۳۳۸	۰/۱۵۲	۵/۷۴	<۰/۰۰۱
عشق به یادگیری	<---	۲/۳۶	۰/۳۵۳	۰/۳۸۵	۶/۱۳	<۰/۰۰۱
آزمون میانجی‌گری						
		برآورد	برآورد	حد پایین	حد بالا	سطح
		غیر استاندارد	استاندارد			معناداری
تعلق به مدرسه	--< عشق به یادگیری	۰/۵۵۰	۰/۲۱۳	۰/۴۰۴	۰/۷۲۲	<۰/۰۰۱

با توجه به سطوح معناداری بدست آمده برای هریک از وزن‌های رگرسیونی غیر استاندارد در جدول شماره (۴)، همه روابط موجود در مدل قابل تأیید می‌باشند. ضرایب بدست آمده در صورتی معنادار می‌باشند که مقدار نسبت بحرانی آنها از ۱/۹۶ بیشتر یا از ۱/۹۶- کمتر باشد. بر اساس جدول فوق می‌توان ادعا کرد، تعلق به مدرسه رابطه مستقیمی با عشق به یادگیری ($\beta=0/604$) و $P<0/01$ ، عشق به یادگیری رابطه مستقیمی با بهزیستی تحصیلی ($\beta=0/353$ و $P<0/01$) و تعلق به مدرسه رابطه مستقیمی با بهزیستی تحصیلی ($\beta=0/338$ و $P<0/01$) دارد.

در این پژوهش روابط غیرمستقیم از طریق روش بوت استرپ انجام شد و با توجه به مندرجات جدول بالا، می‌توان ادعا کرد، تعلق به مدرسه به صورت غیرمستقیم از طریق عشق به یادگیری بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد ($p<0/05$)؛ همچنین با توجه به این که فاصله اطمینان موردنظر با توجه به حدود پایین و بالای ذکر شده، صفر را در بر نمی‌گیرد بنابراین اثر غیرمستقیم معنادار است ($\beta=0/213$, $p<0/01$). پس با اطمینان ۰/۹۹ می‌توان ادعا کرد تعلق به مدرسه با میانجی عشق به یادگیری تأثیر غیرمستقیم و معناداری بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی رابطه بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی با نقش میانجی‌گری عشق به یادگیری در دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم انجام شد. بر اساس آزمون ضریب همبستگی پیرسون مشخص شد بین تعلق به مدرسه با بهزیستی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار مشاهده شد و با توجه به نتایج بدست آمده، این پژوهش با نتایج پژوهش‌های یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹)، آلن و همکاران (۲۰۱۶)، ارسلان و همکاران (۲۰۲۳) و ایزدی، طهمورسی، حسین زاده تقوایی، صفاری نیا و قراملکی صبحی (۱۴۰۴) همسویی دارد. استوجانویس و پوپوویک (۲۰۲۲) بیان کردند احساس تعلق قوی با نتایج مثبت تحصیلی، از جمله انگیزه و مشارکت بالاتر در فعالیت‌های مدرسه مرتبط است، به طوری که، دانش‌آموزان با احساس تعلق، رضایت از زندگی و عزت نفس بیشتری را گزارش می‌دهند که برای موفقیت تحصیلی ضروری است. همچنین، ارسلان و همکاران (۲۰۲۳) بیان داشته است که روابط مثبت با همسالان و معلمان به ایجاد محیطی حمایتی کمک می‌کند که رشد تحصیلی و عاطفی را تقویت می‌کند. مبانی نظری بر اهمیت، سودمندی و جذابیت ادراک دانش‌آموزان از مدرسه رفتن و درس خواندن و

مشارکت آنها در کار مدرسه و رضایتمندی تحصیلی و کاهش فرسودگی نسبت به انتخاب تحصیلی حکایت دارد. در راستای تبیین این فرضیه می‌توان گفت، احساس تعلق به مدرسه نه تنها به بهزیستی تحصیلی کمک می‌کند، بلکه به عنوان یک پایه روان‌شناختی قوی، می‌تواند عزت‌نفس، اعتماد به نفس و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان را نیز تقویت کند. به عبارتی دیگر، دانش‌آموزان با احساس تعلق قوی، به احتمال بیشتری احساس می‌کنند که عضوی از جامعه‌ای مهم و ارزشمند هستند و تلاش می‌کنند تا جایگاه خود را در این جامعه با موفقیت‌های تحصیلی و رفتارهای مثبت اجتماعی تقویت کنند و در کل می‌توان چنین ادعان داشت که احساس تعلق به مدرسه به عنوان یک عامل کلیدی در ارتقای بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان عمل می‌کند (سبوکوا، هالامووا و اوهاریکووا^۱، ۲۰۱۹).

یافته‌های به‌دست آمده درباره اثر میانجی عشق به یادگیری در رابطه بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی نشان داد که تعلق به مدرسه با میانجی عشق به یادگیری دارای اثر غیرمستقیمی بر بهزیستی تحصیلی می‌باشد به طوری که با افزایش تعلق به مدرسه، دانش‌آموزان عشق به یادگیری را در خود احساس می‌کنند و در راستای آن نمره بهزیستی تحصیلی آنان افزایش معناداری پیدا می‌کند. این نتیجه همسو با مطالعه ایککلس و رویزر^۲ (۲۰۱۱)، برک، سگرین و فاریس^۳ (۲۰۱۸) و یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹) می‌باشد. رچلی و کریستنسون^۴ (۲۰۲۲) معتقدند دانش‌آموزانی که حس تعلق بیشتری به مدرسه دارند، به احتمال بیشتری در فعالیت‌های درسی مشارکت می‌کنند و از درگیری تحصیلی بیشتری برخوردارند. بر اساس مبانی نظری می‌توان گفت، احساس تعلق به مدرسه یکی از عوامل کلیدی در افزایش بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان است. این احساس تعلق باعث می‌شود که دانش‌آموزان مدرسه را به عنوان مکانی امن، حمایت‌گر و مثبت تجربه کنند، که این امر می‌تواند به احساس خوشایند و رضایت از تحصیل منجر شود. مطالعات نشان داده‌اند که تعلق به مدرسه به عنوان یک متغیر پیش‌بینی‌کننده بهزیستی تحصیلی عمل می‌کند و به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا احساس هدفمندی و انگیزه بیشتری در فعالیت‌های تحصیلی داشته باشند (آلن و همکاران، ۲۰۱۶). در واقع عشق به یادگیری در دانش‌آموزان موجب ایجاد انگیزه و اشتیاق به یادگیری به منظور کسب دانش در سطوح مختلف می‌گردد. فرد به صورت مستقل و با انگیزه بالایی در تلاش برای تجزیه و تحلیل مسائل، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی فعالیت‌های یادگیری می‌باشد (هان^۵، ۲۰۲۰) و هیان و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقاتی هستند که به نقش بی‌بدیل عشق به یادگیری در شیوه تفکر و کیفیت تحصیل اشاره داشته‌اند. هیان و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که از ویژگی‌های عشق به یادگیری، علاقه شناختی در جستجوی دانش برای دانش، ارضای ذهن پژوهنده و یادگیری به خاطر یادگیری است. در تبیین این فرضیه بر اساس نظریه انگیزش درونی^۶ که توسط دسی و رایان^۷ (۲۰۰۸) مطرح شده است، می‌توان به اهمیت انگیزش درونی به دلیل تعهد و علاقه به یادگیری، برای تجربه‌های مثبت یادگیری و هدفمندی در تحصیل اشاره دارد. بنابراین، دانش‌آموزانی که از راهبردهای عمیق از یادگیری استفاده می‌کنند و لذت می‌برند، فعالیت‌های آموزشی برای آنان به بخشی از فرآیند رشد شخصی و تحصیلی تبدیل می‌شود و سرانجام بر بهزیستی تحصیلی آنان تأثیر می‌گذارد.

رابطه بین تعلق مدرسه و عشق به یادگیری قابل توجه است، در راستای تبیین این فرضیه می‌توان گفت که احساس تعلق قوی تجارب آموزشی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد و اشتیاق به یادگیری را تقویت می‌کند. تحقیقات نشان می‌دهد که تعلق مدرسه بر نتایج مختلف آموزشی از جمله لذت یادگیری و پیامدهای تحصیلی تأثیر مثبت دارد که اجزای ضروری عشق به یادگیری هستند.

1 . Šeboková, Halamová & Uhláriková

2 . Eccles & Roeser

3 . Burke, Segrin, & Farris

4 . Reschly & Christenson

5 . Han

6 . Self-Determination Theory

7 . Deci & Ryan

ارسلان و تانهان^۱ (۲۰۱۹) بیان می‌دارند دانش‌آموزانی که حس تعلق قوی دارند، سطح بالاتری از شادی را در یادگیری گزارش می‌دهند که با عملکرد تحصیلی بهتر همبستگی دارد (ارسلان و همکاران، ۲۰۱۹).

هر پژوهشی با محدودیت‌هایی مواجه است. جامعه آماری این پژوهش محدود به دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر بانه بود بنابراین تعمیم نتایج آن به سایر گروه‌های جمعیتی لازم است با احتیاط صورت بگیرد. احساس تعلق به مدرسه و عشق به یادگیری ممکن است تحت تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی خاص هر جامعه قرار گیرد؛ بنابراین، نتایج این پژوهش ممکن است به جوامع یا گروه‌های خاصی قابل تعمیم نباشد. برای کاهش این محدودیت، بهتر است که پژوهش‌ها در محیط‌ها و فرهنگ‌های متنوع‌تر تکرار شوند.

در راستای نتایج این مطالعه، پیشنهاد می‌شود فضایی حمایتی و ایمن در مدرسه ایجاد شود چرا که ایجاد چنین فضایی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مدرسه را به عنوان یک محیط مثبت و سازنده ببینند. با توجه به وجود رابطه مثبت بین تعلق به مدرسه و عشق به یادگیری، پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولان مدارس و آموزش و پرورش با فراهم کردن حمایت‌های اجتماعی و فرهنگی در مدرسه به تقویت این رابطه کمک کنند. افزون بر این، برای تقویت عشق به یادگیری، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی به گونه‌ای طراحی شوند که بر انگیزش درونی دانش‌آموزان تمرکز کنند. به عنوان مثال، با ایجاد فرصت‌هایی برای پروژه‌های پژوهشی و عملی، دانش‌آموزان می‌توانند درک عمیق‌تری از مباحث آموزشی پیدا کنند و به جای یادگیری سطحی و حفظی، به یادگیری به عنوان یک فرآیند لذت‌بخش و معنادار بپردازند. همچنین پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی، پژوهشگران تحقیقی با عنوان اثر میانجی متغیرهای پایداری تحصیلی و نشاط ذهنی را در رابطه بین تعلق به مدرسه و بهزیستی تحصیلی مورد بررسی قرار دهند.

ملاحظات اخلاقی

پژوهش حاضر به عنوان پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۲ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد تصویب شده است. نویسندگان اعلام می‌دارند این پژوهش به اصول اخلاقی پژوهش دانشگاه مذکور متعهد بوده است و تمامی اصول اخلاقی مرتبط (از جمله محرمانه بودن پرسش‌نامه، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان و اختیار خروج از پژوهش) در مدت اجرای آن رعایت شده است.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند.

تشکر و قدردانی

از کلیه افرادی که در این پژوهش ما را یاری کردند، نهایت تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- آقاجانی، سیف‌الله؛ امیریان، سیده خدیجه؛ نوری لاسکی، شایان؛ خادمی، رقیه و زارعی نوروزی، محمد. (۱۴۰۳). ارائه مدل گرایش به مصرف سیگار دانشجویان براساس تنظیم هیجان و حمایت اجتماعی ادراک‌شده با نقش میانجی‌گری فرسودگی تحصیلی. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی. ۱۱۴ (۵۵): ۷۰-۴۹. <https://doi.org/10.22034/spr.2024.440494.1912>

- ایزدی، مهوش؛ طهمورسی، نیلوفر؛ حسین زاده تقوایی، مرجان؛ صفاری نیا، مجید و قراملکی صبحی، ناصر. (۱۴۰۴). مدل ساختاری انعطاف‌پذیری روانشناختی بر اساس صمیمیت خانواده و سازگاری اجتماعی با میانجی‌گری بهزیستی اجتماعی در زنان مطلقه. *پژوهش های روانشناسی/اجتماعی*. ۱۵(۵۸): ۲۰۳-۲۱۶. <https://doi.org/10.22034/spr.2024.440494.1912>
- بیان فر، فاطمه و رجایی منش، مهزاد. (۱۴۰۴). پیش بینی بحران یک چهارم زندگی بر اساس سهل‌انگاری اجتماعی، هویت اجتماعی و نظم‌جوئی شناختی هیجانی با میانجی‌گری حمایت اجتماعی-خانواده. (e ۲۴۳۳۱۷) *پژوهش های روانشناسی/اجتماعی*. ۱۵(۶۰): ۲۱۴۹. <https://doi.org/10.22034/spr.2026.530085.2149>
- شاکرمی، مریم؛ صادقی، مسعود و قدم پور، عزت اله. (۱۳۹۶). تدوین مدل درگیری تحصیلی بر اساس عوامل جو روانی- اجتماعی کلاس درس و جو عاطفی خانواده با نقش میانجی تاب‌آوری. *مجله روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۸ (۲۹). ۱۵۹-۱۸۲. doi:20.1001.1.22285516.1396.8.29.8.7
- طهماسب زاده شیخ‌لار، داود. (۱۳۹۹). رابطه معلم رهبری با سرزندگی تحصیلی، هیجانات تحصیلی و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان. *فصلنامه پژوهش نوین روان‌شناختی*، ۱۵(۵۹): ۱۶۸-۱۸۶. doi: 20.1001.1.27173852.1399.15.59.11.3
- قاسمی، وحید. (۱۴۰۰). مدل‌سازی معادله ساختاری در پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد Amos Graphics. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، چاپ سوم.
- قدم‌پور، عزت‌اله؛ حسوند، فضل‌اله؛ عبدالمهدی مقدم، مریم و شاکرمی، امین. (۱۳۹۹). تبیین مدل سرزندگی تحصیلی بر اساس خودناتوان‌سازی با میانجی‌گری عشق به یادگیری، عزت نفس و مهارت‌های خودتنظیمی. *روان‌شناسی تربیتی (روانشناسی و علوم تربیتی)*، ۱۶(۵۷)، ۷۱-۹۵. doi: 10.22054/jep.2021.40800.2633
- محمدی، مهدی؛ کشاورزی، فهیمه؛ ناصری جهرمی، رضا و راسخ جهرمی، اطر. (۱۳۹۴). الگوی علی عشق به یادگیری، نیاز به یادگیری، شوق به جستجو و نوآوری جهانی دانشجویان پزشکی. *گام‌های توسعه در آموزش پزشکی*، ۱۲(۵)، ۵۹۲-۶۰۰. URL: <http://jmed.ssu.ac.ir/article-1-503-fa.html>
- مرادی، مرتضی؛ سلیمانی خشاب، عباسعلی؛ شهاب‌زاده، صدیقه؛ صباغیان بغداد آباد، حمید و دهقانی‌زاده، محمدحسین. (۱۳۹۵). آزمون ساختار عاملی و سنجش همسانی درونی نسخه‌ی ایرانی پرسش‌نامه‌ی بهزیستی تحصیلی. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۷(۲۶)، ۱۲۳-۱۴۸. doi:10.22054/jem.2017.476.1018
- میکائیلی منیع، فرزانه، مهنا، سعید، و عیسی زادگان، علی. (۱۳۹۳). پیش‌بینی‌کننده‌های شناختی اجتماعی رضایت از مدرسه در دانش‌آموزان دبیرستانی: آزمون یک مدل علی. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۱۳(۵۲)، ۷-۲۹. <https://math.iranlibs.ir/dl/search/default.aspx?Term=8802&Field=0&DTC=10>
- نیکدل تیموری، انیس و جناآبادی، حسین (۱۳۹۹). نقش فرهنگ مدرسه در پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۹(۳)، ۲۷۸-۲۸۷. doi:10.22098/jsp.2020.1076
- یعقوبی، ابوالقاسم؛ ذوقی‌پایدار، محمدرضا؛ فرهادی، مهران و یوسفی، بهنوش. (۱۳۹۹). پیش‌بینی بهزیستی تحصیلی براساس احساس تعلق به مدرسه و نشاط ذهنی با میانجی‌گری جهت‌گیری هدف در دانش‌آموزان. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۹(۲)، ۱۶۹-۱۸۹. doi:10.22098/jsp.2020.947
- Allen, K., Kern, M. L., Vella-Brodrick, D., Hattie, J., & Waters, L. (2016). What Schools Need to Know About Fostering School Belonging: a Metaanalysis. *Educational Psychology Review*, 30(1), 1-34. <https://doi.org/10.1007/s10648-016-9389-8>
- Arslan, G., & Coşkun, M. (2023). School belongingness in academically at-risk adolescents: Addressing psychosocial functioning and psychological well-being. *Journal of Happiness and Health*, 3(1), 1-13. <https://doi.org/10.47602/johah.v3i1.9>
- Arslan, G., & Tanhan, A. (2019). Ergenlerde okul aidiyeti, okul işlevleri ve psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 33(2), 318-332. DOI: 10.33308/26674874.2019332127
- Brown, R., & Evans, W. P. (2002). Extracurricular activity and ethnicity: Creating greater school connection among diverse student populations. *Urban Education*, 37(1), 41-58. Doi:10.1177/0042085902371004

- Burke, T. J., Segrin, C., & Farris, K. L. (2018). Young adult and parent perceptions of facilitation: Associations with overparenting, family functioning, and student adjustment. *Journal of Family Communication*, 18(3), 233-247. DOI: 10.1080/15267431.2018.1467913
- Butcher, M. (2022). Love teaching to inspire love of learning. *Childhood Education*, 98(4), 6-13. DOI:10.1080/00094056.2022.2103323
- Carney, J. V., Joo, H., Hazler, R.J., & Geckler, J. (2019). Students' perceptions of school connectedness and being part of a team: A brief report evaluating project TEAM. *Journal of Primary Prevention*, 40(6), 661-667. DOI: 10.1007/s10935-019-00567-y.
- Cullinane, M. (2020). An Exploration of the Sense of Belonging of Students with Special Educational Needs. *REACH: Journal of Inclusive Education in Ireland*, 33(1), 2-12.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 182 –185. <https://doi.org/10.1037/a0012801>
- Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2011). Schools as developmental contexts during adolescence. *Journal of research on adolescence*, 21(1), 225-241. DOI: 10.1111/j.1532-7795.2010.00725.x
- Gamage, K. A., Dehideniya, D. M. S. C. P. K., & Ekanayake, S. Y. (2021). The role of personal values in learning approaches and student achievements. *Behavioral sciences*, 11(7), 102-125. <https://doi.org/10.3390/bs11070102>
- Han, S. (2020). Policy experimentation and power negotiation in China's higher education reforms. *Higher Education*, 79(2), 243-257. DOI:10.1007/s10734-019-00407-2
- Hyun, C. C., Wijayanti, L. M., Asbari, M., et al (2020). Implementation of contextual teaching and learning (CTL) to improve the concept and practice of love for faith-learning integration. *International Journal of Control and Automation*, 13(1), 365-383. <https://www.researchgate.net/publication/339875938>
- Lent, R. W. (2004). Toward a unifying theoretical and practical perspective on well-being and psychosocial adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 51(4), 482–509. DOI:10.1037/0022-0167.51.4.482
- Lounsbury, J. W., Fisher, L. A., Levy, J. J., & Welsh, D. P. (2009). An investigation of character strengths in relation to the academic success of college students. *Individual Differences Research*, 7(1), 52–69. DOI:10.1037/e518032009-001
- McFarlane, T. A. (2003). Defining and measuring the love of learning [PhD dissertation]. [California, US]: University of Colorado Denver.
- Penman, J., & Ellis, B. (2018). Regional academics, perceptions of the love of learning and its importance for their students. *Australian Journal of Adult Learning*, 49(1), 148-168. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ864436>
- Reschly, A. L., & Christenson, S. L. (Eds.). (2022). Handbook of research on student engagement. *Springer Nature*. DOI:10.1007/978-3-031-07853-8
- Šeboková, G., Halamová, M., & Uhláriková, J. (2019). The role of school belonging in academic and psychological adjustment in students during high school. In *EDULEARN19 Proceedings* (pp. 2719-2724). IATED. DOI:10.21125/edulearn.2019.0742
- Thuy-vy, T. N., & Deci, E. L. (2016). Can it be good to set the bar high? The role of motivational regulation in moderating the link from high standards to academic well-being. *Learning and individual differences*, 45, 245-251. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2015.12.020>
- Tuominen-Soini H., Salmela-Aro K., & Niemivirta M. (2012). Achievement Goal Orientations and Academic Well-Being Across the Transition to Upper Secondary Education. *Learn Individ Differ.*;22(3):290-305. Doi:10.1016/j.lindif.2012.01.002
- Wagner, L., Holenstein, M., Wepf, H., & Ruch, W. (2020). Character strengths are related to students' achievement, flow experiences, and enjoyment in teacher-centered learning, individual, and group work beyond cognitive ability. *Frontiers in Psychology*, 11, 1324. DOI: 10.3389/fpsyg.2020.01324
- Weber, M., & Ruch, W. (2012). The role of a good character in 12-year-old school children: Do character strengths matter in the classroom? *Child Indicators Research*, 5, 317-334. DOI: 10.1007/s12187-011-9128-0